

Θέμα : Συζητήσεις προ ημερησίας διατάξεως

1. Στο άρθρο 143 του Κανονισμού της Βουλής προβλέπεται από το 1987 ο θεσμός των συζητήσεων προ ημερησίας διατάξεως. Ο θεσμός αυτός παρέχει στη Βουλή τη δυνατότητα να εξετάζει σε βάθος σοβαρά ζητήματα της δημόσιας ζωής. Η πρωτοβουλία ανήκει, ενπροκειμένω, κατά βάση στην αντιπολίτευση, η οποία μπορεί να προκαλεί πέντε τέτοιες συζητήσεις για θέματα της απόλυτης επιλογής της σε κάθε βουλευτική σύνοδο. Αντίθετα, η Κυβέρνηση έχει την ευχέρεια να προκαλεί μόνο μία τέτοια συζήτηση και μόνο για ζητήματα σχετικά με τη συμμετοχή της χώρας στην Ε.Ε. (άρθρ. 143 παρ. 2 ΚτΒ). Η ratio των προ ημερησίας διατάξεως συζητήσεων είναι σαφώς διαφορετική από τα κλασικά μέσα κοινοβουλευτικού ελέγχου (π.χ. πρόταση δυσπιστίας, επερωτήσεις κ.λπ.).

2. Στον Κανονισμό της Βουλής δεν προβλέπονται για τη συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως συγκεκριμένα χρονικά όρια των ομιλιών των αγορητών. Τα όρια αυτά προσδιορίζει κατά περίπτωση η Βουλή με απόφασή της, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου (άρθρ. 143 παρ. 5 ΚτΒ). Η ενλόγω ρύθμιση οδηγεί σε μία “ανοικονόμητη” διαδικασία, που “απλώνεται” αναπόφευκτα σε διάφορα θέματα, συχνά προς δημιουργία εντυπώσεων. Επίσης δεν ευνοεί τη συμμετοχή άλλων ομιλητών - εκτός των αρχηγών των κομμάτων και των υπουργών - στη συζήτηση.

3. Παράδειγμα συνεκτικής προ ημερησίας διατάξεως συζήτησης προσφέρει η συζήτηση της 3ης Μαΐου 1999 για το νέο δόγμα και τη νέα δομή του ΝΑΤΟ. Στη συζήτηση εκείνη οι ομιλητές επικέντρωσαν την αγόρευσή τους μόνο σ' αυτό το θέμα. Ωστόσο και πάλι οι ομιλίες - μαζί με διακοπές και παρεμβολές - είχαν μεγάλη διάρκεια (άνω των 4 ωρών), άγκαι μίλησαν μόνον ο Πρωθυπουργός, Υπουργοί και οι Αρχηγοί των κομμάτων.

4. Οι συζητήσεις προ ημερησίας διατάξεως πρέπει, για να είναι εποικοδομητικές και να ανταποκρίνονται στη ratio της θέσπισής τους, να είναι συνεκτικές και περιεκτικές. Γι' αυτό επιβάλλεται να τροποποιηθούν οι διατάξεις του άρθρου 143 παρ. 4 και 5 ΚτΒ,

ώστε τα όρια να προβλέπονται στο εξής απ' ευθείας από τον ΚτΒ και να μην εξαρτώνται κάθε φορά από την απόφαση της Βουλής. Αξίζει να σημειωθεί ότι και στην περίπτωση του πιο δραστικού μέσου τρέχοντος κοινοβουλευτικού ελέγχου, των επερωτήσεων, η συζήτηση ολοκληρώνεται σε δύο ώρες (άρθρ. 135 παρ. 6, 7 ΚτΒ).

5. Σχετικά προβάλλουν δύο βασικές εναλλακτικές επιλογές:

Επιλογή Α΄

- Αγόρευση του Πρωθυπουργού / χρόνος 20΄
- Αγόρευση του αρχηγού του κόμματος που προκαλεί τη συζήτηση / χρόνος 20΄
- Αγόρευση των άλλων αρχηγών κομμάτων / χρόνος 15΄ για τον καθένα
- Αγόρευση του κυρίως αρμόδιου υπουργού / χρόνος 10΄
- Αγόρευση ενός ακόμη βουλευτή κάθε κόμματος / χρόνος 10΄ για τον καθένα
- Δευτερολογία Πρωθυπουργού ή του Υπουργού / χρόνος 10΄

Πλεονέκτημα : “Διαλογική” οργάνωση της συζήτησης με εναλλαγή Κυβέρνησης και Αντιπολίτευσης στο βήμα.

Μειονέκτημα : Αυξημένη πιθανότητα διαξιφισμών και ενδεχομένως παραβίασης των χρονικών ορίων από τους αγορητές.

Επιλογή Β΄

- Αγόρευση Πρωθυπουργού / χρόνος 20΄
- Αγόρευση του κυρίως αρμόδιου Υπουργού / χρόνος 10΄
- Αγόρευση ενός ακόμη βουλευτή της συμπολίτευσης / χρόνος 10΄
- Αγόρευση του αρχηγού του κόμματος που προκαλεί τη συζήτηση / χρόνος 20΄
- Αγόρευση των άλλων αρχηγών κομμάτων / χρόνος 15΄ για τον καθένα
- Αγόρευση ενός ακόμη στελέχους από κάθε κόμμα της αντιπολίτευσης / χρόνος 10΄
- Δευτερολογία Πρωθυπουργού ή του Υπουργού / χρόνος 10΄

Πλεονέκτημα: “Συνολική” παρουσίαση των επιχειρημάτων συμπολίτευσης και αντιπολίτευσης. Περιορισμός περιττών διαξιφισμών.

Μειονέκτημα : Κίνδυνος “απονεύρωσης” της συζήτησης.

6. Και στις δύο επιλογές ο συνολικός χρόνος της συζήτησης είναι 2 ώρες και 35’. Κέρδος αποτελεί το ότι, έτσι, η συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως δεν εξαντλεί τη συνεδρίαση, αλλά μένει χρόνος για την τρέχουσα κοινοβουλευτική εργασία.

7. Η διατύπωση κατάλληλης διάταξης για τη ρύθμιση του θέματος θα πρέπει να γίνει, αφού επιλεγεί μία από τις δύο παραπάνω εκδοχές, ενδεχομένως σε κάποια παραλλαγή.

Αθήνα, 25 Οκτωβρίου 1999